

De stadsparken barsten uit hun voegen

Door het deeltijdwerk heeft de Nederlander vaak korte periodes vrij. Bij warm weer brengt hij die buiten door, dicht bij huis. In Amsterdam raken de parken steeds voller.

Door KAREL BERKHOUT en LIESBET HULSHOF

AMSTERDAM. „Soms lijkt het hier in het park wel Woodstock”, zegt Muriel van der Veldt. Ze werkt in het Westerpark bij een kinderopvang, die met een hek is afgescheiden van een groot grasveld: „Met mooi weer ziet het hier zwart van de mensen. Sommigen spelen frisbee en voetbal, anderen zitten ernaast met een barbecue. Soms is het zo druk dat ik me niet veilig voel.”

Het Westerpark is een van de populairste parken van Amsterdam, met naar schatting vijf miljoen bezoeken per jaar. Het park is gemaakt voor veel en verschillende bezoekers van filmhuis, restaurant, congressen, festivals, concerten en kermis. „Het gras is ‘gewapend’, zodat er veel mensen op kunnen staan zonder dat het meteen stuk gaat”, zegt landschapsarchitect Lodewijk Baljon.

Maar inmiddels ontvangen Amsterdamse stadsparken vooral op zonnige dagen zoveel bezoekers, dat ze uit hun voegen barsten. In het Vondelpark kon je het afgelopen weekeinde over de hoofden lopen. Onlangs leidde de combinatie van drukte en drank er tot een massale vechtpartij. „Een teken dat het park overbelast is”, zegt een woordvoerder van de gemeente.

Het Vondelpark is het best bezochte park van Amsterdam, met officieel tien miljoen bezoeken per jaar. Dat komt neer op twintig mensen per vierkante meter per jaar, tegen vijf in Central Park in New York. „We denken dat er nu zelfs rond de twaalf miljoen bezoeken per jaar aan het Vondelpark worden gebracht”, zegt woordvoerder Sharmaine Vetter van stadsdeel Zuid. Het Westerpark zag het aantal bezoeken de afgelopen vijftien jaar verdrievoudigen.

Waar komt die groeiende populariteit vandaan? „De Nederlander heeft de laatste jaren minder vrije tijd gekregen, maar brengt even veel uren buiten door als voorheen”, zegt onderzoeker Desirée Verbeek. Het Sociaal en Cultureel Planbureau waarvoor ze werkt, publiceerde zo-

juist een rapport over vrijetijdsbesteding. „Mede door het deeltijdwerk heeft de Nederlander vaak kortere periodes vrij. Het ligt voor de hand die vrije tijd daarom dicht bij huis door te brengen, zoals in een park.”

Gezinnen met jonge kinderen doen dat, bijvoorbeeld, en tweeverdieners die de afgelopen twee decennia zijn komen wonen in de negentiende-eeuwse ring rond de Amsterdamse binnenstad. „Het park is voor

hen een gemeenschappelijke tuin”, zegt Remko Daalder van de Dienst Ruimtelijke Ordening. „Die tuin is economisch van groot belang, want mede op grond daarvan kiezen mensen de plek waar ze willen wonen of hun bedrijf willen vestigen.”

Het kleine Sarphatipark oogt om negen uur in de ochtend al vol. Sporters doen work-outs op toestellen. Een man ligt op zijn rug op een bankje en duwt een dikke boomstam om

hoog. Twee groepjes doen yogaoefeningen. Verderop rennen honden heen en weer op een veld. Bij het hek ligt een zwerver in het gras te slapen.

Na de immigranten met hun uitgebreide picknicks zorgen de laatste jaren vooral de hoogopgeleiden voor drukte in de parken. Zo komt Jona Meyers, student filosofie, graag in het Vondelpark: „Het park is praktisch mijn achtertuin, ik woon in een studentenhuis vlakbij. Ik ga hier

vaak heen met een boek. Soms is het even zoeken naar een bankje. Ik spreek hier ook vaak af met vrienden, op het terras bij het theehuis.”

De parken trekken daarnaast veel mensen die een dagje een festiviteit bezoeken of met een biertje luieren in het gras. Sharmaine Vetter, van stadsdeel Zuid: „Er wordt steeds meer getwitterd: kom lekker naar het Vondelpark, het is leuk hier.” Architect Baljon: „Het park is de stad – een levendige ontmoetingsplek – maar dan net even anders. Zo bezien is het Vondelpark een ‘groen’ Leidseplein.”

Als pretpark is het stadspark verafgemaakt van zijn oorspronkelijke opzet, weet Baljon. „Stadsparken zijn in de negentiende eeuw ontworpen als een stuk geënceneerde natuur, waarin mensen konden wandelen.” In de jaren vijftig en zestig werden parken buiten het centrum aangelegd als een buffer van rust tussen de gebouwen. „Maar een jaar of twintig geleden gingen we die saai vinden.”

Amsterdam investeert daarom veel in de parken, die veelal rijksmonument zijn. Sarphatipark, Vondelpark en Oosterpark werden gerestaureerd. Het Westerpark werd een veelzijdig park, met naast de rumoerige uitgaansgebieden ook rozentuinen. Binnenkort wordt het Bijlmerpark na een grondige renovatie heropend.

Mede door de ongunstige waterhuishouding lijdt het gras in het Vondelpark en op het Museumplein zwaar onder de vele bezoekers. De gemeente streeft er daarom naar de bezoekers meer te spreiden. Een woordvoerder: „Iets buiten het centrum zijn mooie en rustige parken.”

De druk op de parken zal niettemin groot blijven, is de verwachting. Onderzoeker Verbeek: „Door de toenemende vermenging van werk en privé vermoeden wij dat in de toekomst meer mensen in bijvoorbeeld parken zullen werken.” Amsterdam wil er daarom wifi aanleggen.

Lodewijk Loon zit met zijn laptop op een bankje in het Westerpark. Vandaag is hij bezig met een bijzonder project, namelijk een twitterende boom. De ‘boom’ bestaat uit drie metalen staven met zonnepanelen als bladeren. „Net als bij een echte boom krijgt hij energie van de zon.” Tijdens festivals, evenementen of conferenties kun je een tweet naar de boom sturen, die de boom vervolgens uitsprekt. De boom registreert ook bewegingen. En vraagt: „Waarom bewegen jullie niet?”

Het Vondelpark in Amsterdam trok vorig jaar 10 miljoen bezoekers

